

**Årsrapport for Mental Helse 2016
vedrørende bruk av mottatte tilskudd til driften og i hvilken
grad målene for tilskuddet er oppnådd.**

Psykiske lidelser koster det norske samfunnet 60 til 70 milliarder kroner hvert år, og forskningen på området er kritisk underfinansiert både i Norge og Europa. Om lag halvparten av den norske befolkningen får en psykisk lidelse/plage i løpet av livet. De vanligste lidelsene er angst og depresjon. Det er ca. 5–600 selvmord i Norge hvert år, og mange av disse skjer blant mennesker med alvorlig psykisk lidelse. Mennesker med psykiske lidelser lever 15-20 år kortere enn resten av befolkningen, og psykiske lidelser er en like sterk risikofaktor for tidlig død som for eksempel sigarettøyking jfr. rapport fra Arne Holte, assisterende direktør i Folkehelseinstituttet.

Mental Helse sitt område er et fag- og praksisområde med fokus på psykisk helse, og inkluderer tiltak til mennesker med psykiske lidelser og konsekvenser av lidelsene hos den enkelte familie, nettverk og til slutt samfunnet som helhet. Mye av praksisen i psykisk helsearbeid er bygd på erfaringsbasert kunnskap. I denne sammenheng vektlegger Mental Helse den praktiske hverdags betydning for den enkelte når det gjelder fokus mot utvikling og forskning. Videre ønsker Mental Helse å sette kunnskap inn i en kontekst der møtet mellom fagfolk, våre tillitsvalgte og brukere er i fokus.

Et eksempel her er at Mental Helse har vært samarbeidspartner med Bydel gamle Oslo for etableringen av UngArena, og dette er vellykket eksempel på organisering av et fleksibelt tverrfaglig samhandlingsmodell. Tilbakemeldinger fra politikere, brukere og det offentlige er at tilbudet dekker et stort behov og ønskes videreført av Oslo's bydeler og i flere norske byer.

Mental Helses møter utfordringer i hverdagen gjennom vår visjon hvor alle har rett til et meningsfylt liv og en opplevelse av egenverd og mestring. Vårt arbeid for å nå vår visjon går gjennom politisk påvirkningsarbeid, folkeopplysning og formidling av brukererfaring. Videre er det et mål for Mental Helse å jobbe for økt åpenhet, bedre forebygging og behandling av psykiske helse problemer. Dette har ført til at Mental Helse har blitt en tydelig organisasjon i rollen som samfunnspolitisk aktør, og har klare prioriteringer for utvikling av kompetanse i hele organisasjonen og hos sine tillitsvalgte på området. Skolering av tillitsvalgte i rollen som brukerrepresentanter, oppbygging av møteplasser og satsing på likemannsaktiviteter rettet mot pårørende og brukere med psykiske lidelser er tydelig definert og planlagt i våre styringsdokumenter. Totalt antall aktiviteter pr. år kan synliggjøres gjennom følgende tall:

Årsrapport for Mental Helse 2016
vedrørende bruk av mottatte tilskudd til driften og i hvilken
grad målene for tilskuddet er oppnådd.

Totalt antall møteplass dager i organisasjonen pr. år	7 150
Totalt antall kursdager i organisasjonen	1 470
Totalt antall Likepersonsaktivitet (samtalegruppe og/ eller temabasert) i organisasjonen	2 985
Totalt antall Arbeidsrettede likepersonsaktiviteter i organisasjonen	1 190
Totalt antall lokale aktivitetsdager	12 795
Totalt antall frivillighetstimer direkte knyttet til aktivitet	76 770
Totalt antall Likepersoner	845

Ved å benytte gjennomsnittslønn tall for det offentlig 2016 fra SSB, tilsvarer dette aktiviteter nevnt ovenfor en verdi på kr. 23 400 000,-.

Dette synliggjør og legitimerer Mental Helses aktiviteter, og andre gjennomføringer knyttet til vårt arbeid i et foreløpig samfunnsregnskap.

For Mental Helse ville et totalt samfunnsregnskap vært interessant ved å analysere hvilke ringvirkninger våre aktiviteter har for samfunnet. Totalt ville dette være et beløp som omfatter både det vi kaller direkte kostnader til behandling, og de indirekte kostnadene som oppstår fordi mennesker med psykiske lidelser både dør tidligere enn andre mennesker, fordi de ofte faller ut av arbeidslivet, berører pårørende og annet nettverk, og fordi de går på uføretrygd etc., jfr. rapport fra Arne Holte, assisterende direktør i Folkehelseinstituttet.

Det er ulike tall for hva en pasient innen vårt fagfelt koster samfunnet, men estimerer viser at disse kan variere fra kr. 1.500.000 og 3.000.000 kr. årlig. Dersom ovennevnte årlige tall for våre aktiviteter nevnt ovenfor treffer 10% av vår medlemsmasse gjennom våre lokallag, representerer dette en økonomi i intervallet kr. 1 267 500 000,- og kr. 2 535 000 000,-.

Mental Helse leverer aktivitetsregnskap til Innsamlingsregisteret som stiller det vilkår at minimum 65 % av midler uavkortet går til det oppgitte formål. Beregningen av minsteandelen kan skje i forhold til en tidsperiode på maksimalt 3 år. Mental Helse's aktivitetsregnskap som er sendt Innsamlingsrådet for de siste 3 årene viser at ca. 85% av midlene går til gjennomføring av formålet. Dette indikerer at Mental Helse i 2016 har

Årsrapport for Mental Helse 2016
vedrørende bruk av mottatte tilskudd til driften og i hvilken
grad målene for tilskuddet er oppnådd.

hatt fokus på god aktivitetsplan med mål- og resultatstyring i den hensikt å øke effektiviteten og få mer ut av ressursene. I tillegg indikerer dette at Mental Helse har god styring og forvaltning til samtlige av våre virkemidler for å nå målene fastsatt i våre styringsdokumenter ovenfor den økonomi som vi representerer. Aktiviteter som knytter seg til dette kan nevnes:

- ✓ Ivareta og synliggjøre den enkeltes ressurser og muligheter gjennom aktiviteter i lokal- og fylkeslag, og gjennom opplærings- og studievirksomhet.
- ✓ Kurse lokal- og fylkeslag i organisasjonskunnskap og brukermedvirkning.
- ✓ Rekruttere, oppnevne og følge opp brukerrepresentanter på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.
- ✓ Opprette og utvikle lokallag i alle landets kommuner som virkemiddel for å rekruttere brukerrepresentanter over hele landet.
- ✓ Initiere en særskilt satsing på styrking av kompetansen til kontrollkommisjonsmedlemmer med erfaringsbakgrunn.
- ✓ Formidle brukernes og de pårørendes erfaringer og kunnskap om psykisk helse gjennom:
 - Medlemsbladet Sinn og Samfunn
 - Oppslag i media (debattinnlegg, kommentarer til aktuelle saker, formidle personer som forteller om egne erfaringer)
 - Deltagelse på møter med offentlige myndigheter, fagmiljøer, næringsliv
 - Delta i arbeids- og referansegrupper som utvikler nye rutiner/ retningslinjer/ organisering innen psykisk helsefeltet og i kombinasjonen rus og psykisk helse
 - Svare på offentlige høringer
 - Deltagelse i styrer og representantskap til samarbeidende organisasjoner
 - Bidra i undervisning av helsefaglige utdanninger i høyskoler og universitet.
- ✓ Ivareta og utvikle kompetansen i organisasjonen i forhold til demokrati og politisk påvirkningsarbeid gjennom det interne politiske arbeidet som gjøres i følgende organer:
 - ✓ -Landsmøte hvert annet år
 - ✓ -Sentralstyremøter (avholdes 5-6 ganger i året)
 - ✓ Ledermøte minst 2 ganger årlig
 - ✓ Arbeidsutvalgsmøter (Ca. 10 ganger i året)

**Årsrapport for Mental Helse 2016
vedrørende bruk av mottatte tilskudd til driften og i hvilken
grad målene for tilskuddet er oppnådd.**

- ✓ Utvalgsmøter i tilknytning til våre styringsdokumenter

Gjennom de snart 40 år som Mental Helse har eksistert har vår årlige handlingsplan vært med på å bygge grunnpilaren og en organisasjon på 19 fylkeslag og 256 registrerte lokallag lokalisert over hele landet.

Hovedmålet for handlingsplanen 2016 var samhandling, samordning og forutsigbarhet. Den pekte ut prioriteringer som gjelder for alle ledd i organisasjonen. Planen skulle styrke og samle Mental Helse både innad og utad. Videre konkretiserer handlingsplanen organisasjonens forankrede mål og bidrar til sunn utvikling av kultur og kjerneverdier.

Delprosjekt 1: Skolering av tillitsvalgte som brukerrepresentanter på system-, tjeneste og individnivå.

I dette arbeidet har det vært rettet fokus på følgende underpunkter:

- *Brukerrepresentasjon* – nøkkelen til utvikling av gode tjenester, og at Mental Helse spiller en hovedrolle i dette arbeidet. Dette innebærer at Mental Helse på alle nivåer skal ha fokus på å styrke egne representanter gjennom skolering
- *Brukermedvirkning* – bevisstgjøring av rettigheter og muligheter er avgjørende for at Mental Helse skal bli best mulig medvirkere på system- tjeneste- og individnivå. Derfor skal Mental Helse som organisasjon ha fokus på å støtte og styrke brukere på alle plan
- *Opplæring* – Mental Helse skal hjelpe hverandre å bli gode, og da er samarbeid sentralt. KUPP og regionsekretærene tilgjengeliggjør kursmateriell for bruk i lokal- og fylkeslag.

Delprosjekt 2: Kommunikasjon og påvirkning

I dette arbeidet har Mental Helse hatt som mål å bli en tydeligere aktør i den offentlige debatten og være ledende på feltet.

**Årsrapport for Mental Helse 2016
vedrørende bruk av mottatte tilskudd til driften og i hvilken
grad målene for tilskuddet er oppnådd.**

Delprosjekt 3: Politikk og verdier

Hovedmålsetning med delprosjektet er at Mental Helse skal ha som mål å stadig bli bedre til å formidle og forvalte egen kompetanse. Som et ledd i dette er det vært nødvendig å systematisere noe av erfaringen, styrke egne tillitsvalgte samt skape prosesser og kanaler for utforming av politikk og verdier.

Delprosjekt 4 - Inntektsbringende arbeid

Hovedmålet med delprosjektet er at Mental Helse skal gjennom ulike former for inntektsbringende arbeid i alle ledd, bli en mer økonomisk robust organisasjon.

Delprosjekt 5: Styring og organisering

Hovedmålet med delprosjektet er at Mental Helse skal være en fleksibel organisasjon med demokratisk styring og god utnyttelse av menneskelige og økonomiske ressurser.

Mental Helse gjennomførte sitt Landsmøte i november 2016 med fokus på områder som skal rettes iverksettes 2017. Det kan nevnes opprettelse av regionale politiske verksted, Stortingsvalget 11 september og Arendalsuken som gjennomføres i august. I tillegg ble det på Landsmøtet gitt klarsignaler for vårt «Strategiprogram perioden 2016-2018 for organisasjonsopplæring og Samfunnspolitisk program» (Se for øvrig <http://www.mentalhelse.no/politikk/program-og-vedtekter>)

Mental Helse har i 2016 hatt et nært og godt samarbeid med andre interesseorganisasjoner for funksjonshemmede, offentlige, forskning og andre organisasjoner innenfor fagfeltet. Eksempler på hvilke dette gjelder er:

- ✓ Høgskolen i Telemark
- ✓ Norsk Psykiatriforening
- ✓ Helsedirektoratet
- ✓ Kommunenes Sentralforbund (KS)
- ✓ Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO)
- ✓ Frivillighet Norge
- ✓ Kommuner i der hvor våre lokallag er lokalisert

**Årsrapport for Mental Helse 2016
vedrørende bruk av mottatte tilskudd til driften og i hvilken
grad målene for tilskuddet er oppnådd.**

- ✓ Rådet for psykisk helse
- ✓ Funksjonshemmedes studieforbund, Funkis

På Mental Helse's Landsmøte i 2016 ble det vedtatt en ny organisasjonsmodell hvor formålet har vært å finne tilpasninger organisasjon må gjennomføre for å fungere optimalt gjennom å gjøre strategi om til målrettet praksis. Denne organisasjons utviklingsprosessen har bl.a. handlet om å utvikle ny- og eksisterende kompetanse, samt utvikle nye samarbeids- og handlings former og å få ledere og medarbeidere til å endre adferd for å oppnå organisasjonens mål. Videre innebærer dette arbeidet også utvikling og etablering av nye strukturer eller hensiktsmessige inndelinger av organisasjonen for å utnytte ressursene optimalt og dermed skape verdier til en lavere kostnad.

Denne organisasjonsmodeller er på plass og viderefører vårt arbeid og aktiviteter inn i 2017 for den økonomi som Mental Helse representerer.

Overgang 2015 til 2016

Det er normalt kontinuitet i vårt arbeid rundt visjon og vårt politiske arbeid. Fortsatt er det slik at sentral stab ivaretok ansvaret for oppfølging og gjennomføring av mål og handlinger for Handlingsplan 2015. I tillegg ble organiseringen av arbeidet med «Prosjekt Handlingsplan 2015» støttet med Arbeidsutvalget (AU) som styringsgruppe, samtidig ble både tillitsvalgte og ansatte involvert i gjennomføring av aktiviteter og handlinger. Hovedmålet for 2015 handlingsplan var også rettet mot samhandling, samordning og forutsigbarhet. Dette betyr at handlingsplanen 2015 også peker ut prioriteringer som gjelder for alle ledd i organisasjonen, samtidig som den styrker og samler Mental Helse både innad og utad. Videre konkretiserte planen organisasjonens forankrede mål som bidro til sunn utvikling av kultur og kjerneverdier. Det var ett mål i 2015 som omhandlet Anti-stigma arbeid på nasjonalt nivå som ble avsluttet og ikke videreført i 2016.